

KRAŠTOVAIZDIS

asociacija

GAUTA LR

Konkurencijos taryboje

2023 m. rugpjūčio 9 d.

Nr. GR - 2227

Lietuvos Respublikos Konkurencijos tarybai
Jogailos g. 14, Vilnius LT-01116
El. p.: taryba@kt.gov.lt

PRAŠYMAS DĖL TYRIMO PRADĖJIMO DĖL VĖJO ELEKTRINIŲ PARKŲ PLĖTROS

2023 m. rugpjūčio 8 d.

Asociacija „Kraštovaizdis“ (toliau – ir asociacija) atstovauja suinteresuotą visuomenę aplinkos klausimais bei priimant su aplinka susijusius sprendimus. Pagal viešai skelbiamą informaciją UAB „Žalia žemė“, bendradarbiaudama su UAB „Evecon“, planuoja statyti iki 117 vėjo elektrinių parką Alionių sen., Širvintų sen. ir Zibalų sen. Širvintų r. sav. Vilniaus apskr. teritorijoje, kurių vienos vėjo elektrinės galia – iki 8 megavatų, aukštis iki 280 m (toliau – VE parkas). Pranešimas apie UAB „Žalia žemė“ planuojamo iki 117 vėjo jėgainių parko Alionių sen., Širvintų sen. ir Zibalų sen. Širvintų r. sav. Vilniaus apskr. teritorijoje statybos ir veiklos poveikio aplinkai vertinimo pradžią Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje buvo paskelbtas 2023 m. kovo 7 d. Tokiu būdu asociacijos atstovaujama asmenų gyvenamojoje aplinkoje planuojama užsiimti ūkine veikla, kuri jos vystytojams, tikėtina, bus itin pelninga, tačiau kartu darys ir neišvengiamą poveikį aplinkai ir gamtai, kuris gali sukelti neigiamas pasekmes.

Asociacija, atstovaudama suinteresuotą visuomenę, kreipėsi į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją (toliau – Ministerija) dėl informacijos suteikimo dėl 2022 m. balandžio mėnesį derinto aplinkos ministro įsakymo projekto „Dėl detalių vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams kritėrių, žalos paukščiams ir šikšnosparniams prevencijos ir pašalinimo priemonių taikymo ir tyrimų reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Projektas), kuris taip ir nebuvo patvirtintas **dėl nežinomų priežasčių**. Pareigą patvirtinti **žalos aplinkai prevencijos priemonių, taip pat veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių skubią kontrolę, sulaukymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai ir neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo, vykdymo tvarką aplinkos ministrui nustato Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 32¹ straipsnio 5 dalis, 32³ straipsnio 9 dalis.**

Ministerija asociacijai atsakė 2023-07-28 raštu Nr. D8(E)-4582 „Dėl informacijos suteikimo“, kuriame paaiškino, kad Projekte nurodyti konkretūs atstumai (metrais) nuo paukščių ir šikšnosparnių veisimosi, maitinimosi (įskaitant perskridimo tarp jų), migracijos, žiemojimo sankaupų vietų ir saugomų bei Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų ribų, kuriais vėjo elektrinės daro ar gali daryti reikšmingą neigiamą poveikį (toliau – Atstumai) neprivalomi, kol toks aplinkos ministro įsakymas nepatvirtintas. Rašte taip pat nurodyta: „Atstumai nuo vėjo elektrinių iki paukščių ir šikšnosparnių veisimosi, maitinimosi, migracijos, žiemojimo sankaupų vietų ir saugomų, „Natura 2000“ teritorijų ribų nustatomi poveikio aplinkai vertinimo metu nagrinėjant kiekvieną planuojamos ūkinės veiklos objektą ir jo artimą aplinką. Numatoma, kad patvirtinus Projektą, rengiant poveikio aplinkai vertinimo ir, kai tai įmanoma, **strateginio pasekmių aplinkai**

Asociacija "KRAŠTOVAIZDIS"
Vilkpėdės g. 22, LT-03151 Vilnius
Įmonės kodas 306311744

krastovaizdis@protonmail.com
Tel. +37066689913
FB: [facebook.com/krastovaizdis.eu](https://www.facebook.com/krastovaizdis.eu)
www.krastovaizdis.eu

Sąskaita Swedbank:
LT41 7300 0101 7805 1742

vertinimo dokumentus, atliekant atranką dėl poveikio aplinkai vertinimo, bus privaloma atsižvelgti į Projekte nustatytus atstumus; to galės reikalauti dokumentus nagrinėjančios institucijos, įskaitant aplinkos ministro įgaliotas saugomų teritorijų institucijas. Atkreipiame dėmesį, kad remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintu *lex retro non agit* (įstatymas atgaline tvarka negalioja) principu, neleidžiamas teisės aktų galiojimas atgaline tvarka, nebent būtų palengvinama teisės subjektų padėtis, nepakenkiant kitiems teisės subjektams, todėl Projekto nuostatos negalės būti taikomos procedūroms, pradėtoms iki jo įsigaliojimo.“

Kadangi aplinkos ministras iki šiol nėra patvirtinęs Projekto ar atitinkamo teisės akto, kuriuo reguliuojama **žalos aplinkai prevencijos priemonių** vykdymo tvarka, susiklostė tokia situacija, kad pažeidžiamos ne tik nurodytos Aplinkos apsaugos įstatymo nuostatos, 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2009/147/EB Dėl laukinių paukščių apsaugos, bet ir **ūkio subjektų, veikiančių atsinaujinančių energijos šaltinių, vėjo elektrinių (jų parkų) plėtros rinkoje**, lygiateisiškumo principas, konkurencijos laisvė.

Tokia situacija susiklostė dėl to, kad nesant priimto Projekto ar kito atitinkamo teisės akto, subjektams, dalyvaujantiems vėjo elektrinių (jų parkų) statybos ar plėtros rinkoje, šiuo metu jau pradėjusiems rengti dokumentus planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese, jokie ribojimai dėl atstumų nuo vėjo elektrinių iki atitinkamų saugomų objektų (paukščių lizdaviečių, migracijos vietų ir kt.) netaikomi. Tai sudaro galimybę jiems piktnaudžiauti teisės spraga, pastatyti daugiau vėjo elektrinių nesilaikant saugių atstumų, tokiu būdu gaunant didesnes pajamas iš vėjo elektrinių veiklos, t. y. įeiti į rinką palengvintomis sąlygomis. Kitiems subjektams, kurie pradėtų vėjo elektrinių (jų parkų) statybą ar plėtrą **priėmus Projektą** ar atitinkamą teisės aktą, būtų taikomi kur kas griežtesni reikalavimai, kurie neabejotinai sumažintų galimybes statyti vėjo elektrines atitinkamose vietose, sumažintų jų kiekį ir, be abejojimo, vėjo elektrinių parkų plėtrą vykdančių subjektų galimybes įeiti į rinką, konkurencingumą, pajamas, sudarytų galimybes jiems dominuoti tokioje rinkoje.

Asociacijos nuomone, tokia padėtis, kai dėl Ministerijos neveikimo nepriimamas ūkio subjektų veiklą reglamentuojantis teisės aktas, pažeidžia ne tik minėtus įstatymą ir direktyvą, bet ir Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą, iškreipia rinką, galimai tam tikriems ūkio subjektams teikiama valstybės pagalba.

Atsižvelgiant į tai, prašome pradėti tyrimą dėl nurodytų galimų konkurencijos teisės pažeidimų.

Elektroninio pašto adresas kontaktams: dokumentai@krastovaizdis.eu

Pridedama Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2023-07-28 rašto Nr. D8(E)-4582 „Dėl informacijos suteikimo“ kopija.

Pagarbiai,

Asociacijos „Kraštovaizdis“ prezidentas

Teisutis Buda